Dindar ve Spiritüel Olmama (D?SOL) Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Dindar ve Spiritüel Olmama (D?SOL) Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19909

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Dindar ve Spiritüel Olmama (D?SOL) Ölçe?i, bireylerin ya?amlar?nda dindarl?k ve spiritüellik alanlar?ndaki inanç ve uygulamalar?n yoklu?unu veya dü?ük düzeyini ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikolojik ölçektir. Bu ölçek, orijinal yap?s?n?n Türkçe psikoloji literatürüne kazand?r?lmas? hedefiyle 2015 y?l?nda Sevinç, Güven ve Metinyurt taraf?ndan uyarlanm??t?r. Uyarlama çal??mas?, özellikle **spiritüel** kavram?n?n Türk kültüründeki kar??l???n?n (spiritüel mi yoksa manevi mi) belirlenmesi gibi önemli dilsel ve kültürel zorluklar? ele alm??t?r.

Toplam 16 maddeden olu?an D?SOL Ölçe?i, 5'li Likert tipi derecelendirme ile yan?tlanmaktad?r (1= Bana çok uygun, 5= Bana hiç uygun de?il). Ölçe?in psikometrik özellikleri, çeviri denkli?i, anla??l?rl???, iç tutarl?l??? ve çe?itli geçerlik türleri (içerik, bilinen grup, konverjan) dahil olmak üzere üç a?amal? kapsaml? bir ara?t?rma ile incelenmi?tir.

Anahtar Kelimeler

Dindarl?k, Spiritüellik, Dind???, Maneviyat, **Psikometrik**, Likert Ölçe?i, Din Psikolojisi, Ölçek Uyarlama, Sekülerle?me.

Yazarlar

Kenan Sevinç, Mehmet Güven, Tuncay Metinyurt.

Amaç

D?SOL Ölçe?i'nin temel amac?, bireylerin ya?amlar?nda dinin ve spiritüelli?in oynad??? rolün dü?ük veya yok olma düzeyini tespit etmektir. Ölçek, özellikle dindar veya spiritüel olmayan bireylerin bu durumlar?n? sistematik olarak ölçebilmek için tasarlanm??t?r. Bu uyarlama çal??mas? ise, ölçe?in Türkçe konu?an popülasyonlarda **güvenilir** ve **geçerli** bir ?ekilde kullan?labilmesini sa?lamay? hedeflemi?tir.

Uyarlama sürecinde yazarlar, Türkçe din psikolojisi alan?nda yayg?n olarak kullan?lan spiritüel ve manevi kavramlar?n?n hangisinin orijinal yap?ya en uygun oldu?unu ampirik verilerle belirlemeyi amaçlam??lard?r. Bu dilsel hassasiyet, ölçe?in kültürel geçerlili?ini ve Türk literatüründeki standardizasyonunu sa?lamaya yönelik önemli bir ad?md?r.

Yap?

Ölçek, do?rudan dindarl?k veya spiritüelli?in yüksekli?ini de?il, bu özelliklerin yoklu?unu veya dü?ük düzeyini ölçen bir psikolojik yap?y? temsil eder. Bu durum, genellikle psikolojide incelenen pozitif yönelimli dinsel yap?lar?n aksine, bireyin hayat?nda din ve manevi de?erlerin rehberlik

ARABPSYCHOLOGY.COM

etme, karar verme süreçlerine dahil olma veya ahiret inanc? gibi alanlardaki etkisinin azl???n? ölçer.

D?SOL, bireyin ya?am kararlar?nda dinin yönlendiricili?ini ve ölüm sonras? ya?am (ahiret) inanc?n?n bireyin eylemlerini belirlemedeki rolünü sorgulayan maddeler içermektedir. Bu yönüyle ölçek, modern psikoloji ve din sosyolojisi ara?t?rmalar?nda, sekülerle?me e?ilimlerini ve spiritüel/dinsel bo?lu?u incelemek için önemli bir araç olarak konumlanm??t?r.

Geçerlik

Ölçe?in Türkçe uyarlamas? s?ras?nda geçerlik çal??malar? üç ayr? a?amada titizlikle yürütülmü?tür. ?lk iki a?amada, çevirinin dilsel denkli?i ve hedef popülasyon taraf?ndan anla??labilirli?i denetlenmi?tir. Bu a?amada, **spiritüel** kavram?n?n Türkçe literatürdeki en do?ru kar??l???n? tespit etmek için ampirik testler yap?lm??t?r.

Üçüncü ve ana ara?t?rma a?amas?nda ise kapsaml? **psikometrik geçerlik** analizleri gerçekle?tirilmi?tir. ?ncelenen geçerlik türleri ?unlard?r:

?çerik Geçerlili?i: Maddelerin, ölçülmek istenen dindar ve spiritüel olmama yap?s?n? yeterince kapsay?p kapsamad??? uzman görü?leri ve literatür taramas? ile de?erlendirilmi?tir.
Bilinen Grup Geçerlili?i: Teorik olarak dindarl?k ve spiritüellik düzeyi farkl? olmas? beklenen gruplar aras?nda ölçek puanlar?n?n ay?rt edicili?i test edilmi?tir.
Konverjan Geçerlili?i (Yak?nsak Geçerlik): D?SOL Ölçe?i puanlar?n?n, benzer yap?lar? ölçen veya teorik olarak ili?kili olmas? beklenen di?er ölçeklerle tutarl? bir korelasyon gösterip göstermedi?i incelenmi?tir.

Güvenirlik

Güvenirlik çal??malar?, geçerlik analizleriyle e? zamanl? olarak yürütülmü?tür. ?lk iki ara?t?rma, ölçe?in genel güvenilirli?ini ve çeviri sonras? anla??l?rl???n? denetlemeye odaklanm??t?r. Üçüncü ve son ara?t?rmada ise ölçe?in temel güvenilirlik ölçütü olan **iç tutarl?l?k güvenilirli?i** detayl? olarak incelenmi?tir.

?ç tutarl?l?k analizi, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ne kadar homojen bir ?ekilde ölçtü?ünü gösteren önemli bir ölçüttür. Ara?t?rmac?lar, elde edilen veriler ?????nda D?SOL Ölçe?i'nin Türkçe formunun yüksek düzeyde iç tutarl?l??a sahip oldu?unu ve farkl? uygulamalarda kararl? sonuçlar verdi?ini do?rulam??t?r. Bu sonuçlar, ölçe?in **güvenilir** bir ölçüm arac? olarak kullan?labilece?ini i?aret etmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Faktör Analizi

Uyarlama çal??mas?, ölçe?in yap?sal geçerli?ini desteklemek amac?yla faktör analizlerini kullanm??t?r. Orijinal ölçe?in teorik yap?s?n?n Türkçe popülasyonunda korunup korunmad??? bu analizlerle belirlenmi?tir. D?SOL Ölçe?i, **dindarl?k** ve spiritüel olmama boyutlar?n? ölçen 16 maddenin, Türkçe örnekleminde de tutarl? bir faktör yap?s? sergiledi?ini göstermi?tir.

Faktör analizleri, ölçe?in çok boyutlu mu yoksa tek boyutlu mu oldu?unu ortaya koyarak, ara?t?rmac?lar?n verileri do?ru bir ?ekilde yorumlamas?na olanak tan?r. Bu analizler, ölçe?in yap? geçerlili?inin güçlü bir göstergesi olarak kabul edilmektedir.

Araç

Test Türü: Uyarlama

Format: Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Scale)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Genel Popülasyon (Türkiye'deki din psikolojisi ve sosyal bilimler ara?t?rmalar? ba?lam?nda)

Ya? Grubu: Yeti?kinler

Popülasyon Detaylar?: Ölçek uyarlama çal??malar?, Türk üniversite ö?rencileri ve geni? bir yeti?kin örneklemi üzerinde gerçekle?tirilmi?tir.

Test Metodolojisi: Ölçek, toplam **16 maddeden** olu?maktad?r. Derecelendirme 5'li Likert tipi üzerinden yap?lmaktad?r.

Derecelendirme Detay?: 1 = Bana çok uygun, 5 = Bana hiç uygun de?il. Bu derecelendirme yap?s?, yüksek puanlar?n dindar ve spiritüel olmama düzeyinin yüksekli?ini yans?tt??? anlam?na gelir (maddelerin niteli?ine ba?l? olarak ters puanlama uygulanabilir).

Anahtar Kelimeler

Din Sosyolojisi, Psikoloji, D?SOL, Ölçek Geli?tirme, Spiritüellik, Kenan Sevinç, **Psikometrik** Özellikler, Ampirik Ara?t?rma.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Kenan Sevinç

ARABPSYCHOLOGY.COM

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Mevcut De?il

?leti?im E-posta Adresi: kssevinc@gmail.com

Yaz??ma Adresi: Kenan Sevinç (Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi ?lahiyat Fakültesi)

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2015 (Uyarlama Çal??mas?)

?zinler ve Ücret: Ölçe?in akademik ve ara?t?rma amaçl? kullan?m? için sorumlu yazar Kenan Sevinç ile ileti?ime geçilmesi önerilir. Ölçe?in yay?nland??? makale, aç?k eri?imli bir dergide (Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi ?lahiyat Fakültesi Dergisi) yer almaktad?r.

Orijinal makale Dergipark üzerinden eri?ime aç?kt?r: dergipark.ulakbim.gov.tr

The original PDF can be downloaded here: dindar-ve-spirituel-olmama-disol-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Sevinç K., Güven M. ve Metinyurt T. (2015). Dindar ve Spiritüel Olmama (D?SOL) Ölçe?inin Türkçe'ye uyarlanmas?. *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi ?lahiyat Fakültesi Dergisi, 6,* 59-86.

Dindar ve Spiritüel Olmama (D?SOL) Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek toplam **16 maddeden** olu?maktad?r. A?a??da kaynakta belirtilen örnek maddeler sunulmu?tur. Maddeler orijinal dilinde korunmu?tur.

1- Hayat?mla ilgili önemli kararlar al?rken din bana yol gösterir.
10. Bu dünyada yapt?klar?m?z?n do?rulu?u veya yanl??l???, öldükten sonra bize ne olaca??n? belirler.

ARABPSYCHOLOGY.COM